

Литература

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Лібідь, 1999. – 376 с.
2. Осіпчук Н.В. Рейтингова система оцінювання // Математика. – 2004. – № 11. – С.13-16.
3. Сікорський П.И. До питання кредитно-модульної технології навчання // До проблеми модернізації освіти в Україні в контексті Болонського процесу. – К.: Вид-во Європ.ун-ту, 2004. – С.177-185.
4. Сікорський П.И. Модульно-рейтингова система навчання у ліцеї // Педагогіка і психологія . – 1997. - № 1. С.31-37.
5. Сотниченко В. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності учнів // Історія в школі – 1998. - № 5. – С.28-31.
6. Шевченко Т.М. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності на уроках історії // Історія України. – 2000. - № 9. – С.4-5.

О.С.Целих

ЩОДО ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРЕДМЕТІВ ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ ДО ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В статтє приведено определение педагогических программных средств, программных средств учебного назначения, конкретизирована суцність готовності будуцих учителєй предметов гуманитарного цикла к применению учебных программ в профессиональной деятельности, выявленная ее структура и определены критерии.

Determination of pedagogical programmatic facilities programmatic facilities of the educational setting is resulted in the article, specified essence of readiness of future teachers of the articles of humanitarian cycle to application of the educational programs in professional activity, found out its structure and certain criteria.

Визначення пріоритетної ролі вчителя в реформуванні системи національної освіти зумовило необхідність принципового переосмислення цілей, завдань, змісту педагогічної діяльності та сутності процесу підготовки до її здійснення. Причина цього – розвиток ринку нових педагогічних технологій, електроніки, трансформація особистості, потреба в її гуманізації та духовній перебудові. У зв'язку з тим, що в сучасній школі навчально-виховний процес здійснюється з урахуванням особистісно-орієнтованого та гуманного підходів до учнів, вищі педагогічні заклади повинні готувати вчителя, якому притаманні чуйність, доброзичливість, лагідність, співчуття, здатність виявляти здібності учнів та вміння їх розвивати.

Вища педагогічна освіта повинна забезпечити підготовку вчителя, орієнтовану на особистісний та професійний саморозвиток, готового творчо працювати в сучасних навчальних закладах різного типу та різної акредитації. Актуальність цього завдання підвищується у зв'язку з прийняттям “Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа)”, в якій передбачено реалізацію принципу гуманізації освіти, методологічну переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня, визнання її самобутності та самоцінності. Реалізація такої програми неможлива без впровадження в навчальний процес програмних засобів, які підвищують рівень освіти та удосконалюють якість навчання за рахунок інтенсифікації навчально-виховного процесу.

Комп'ютер природно вписується у життя школи і є ще одним ефективним технічним засобом, за допомогою якого можна значно різноманітнити процес навчання. Кожне заняття викликає у дітей емоційний підйом, навіть відстаючі учні охоче працюють з комп'ютером, а невдалий хід гри унаслідок пропусків знань спонукає частину з них звертатися за допомогою до вчителя або самостійно добиватися знань у грі. З іншого боку, цей метод навчання дуже привабливий і для вчителів: допомагає їм краще оцінити здібності і знання дитини, зрозуміти його, спонукає шукати нові, нетрадиційні форми і методи навчання. Це велика галузь для прояву творчих

здібностей для багатьох: вчителів, методистів, психологів, всіх, хто хоче і уміє працювати, може зрозуміти сьгоднішніх дітей, їх запити і інтереси, хто їх любить і віддає їм себе.

Професійна же підготовка спеціаліста має на увазі насамперед процес формування готовності до певної діяльності.

Проблема готовності до професійно-педагогічної діяльності (О.Г.Мороз, В.О.Сластьонін, А.І.Щербаков та ін.), психологічної готовності (Л.О.Кандибович, М.І.Дьяченко, А.Г.Кондратюк, А.П. Войченко, Л.І.Розборова та ін.), морально-психологічної готовності (Л.В.Кондрашова), готовності до різних сторін педагогічної діяльності (М.П.Васильєва, Л.В.Григоренко, М.Г.Вієвська, О.І.Кретова, Л.В.Нечаєва, Л.О.Савченко, Л.П.Харченко та ін.) одержала достатнього висвітлення в сучасній науковій та методичній літературі. На нашу думку, у сучасній педагогічній літературі проблема підготовки до використання програмних засобів у професійній діяльності студентів гуманітарних факультетів педагогічних вищих навчальних закладів не одержала всебічного вивчення і теоретичного обґрунтування.

Оскільки визначення сутності та структури готовності до будь-якої діяльності є обумовленими завданнями та специфікою останньої, то перед викладом авторського трактування приведених понять стосовно готовності майбутніх учителів до професійної діяльності з формування готовності майбутніх учителів предметів гуманітарного циклу до застосування навчальних програм у професійній діяльності доречно згадати такі визначення.

1. Педагогічний програмний засіб (ППЗ) - програма, призначена для організації і підтримки навчального діалогу користувача з комп'ютером; функціональне призначення ППЗ – надавати навчальну інформацію і направляти навчання, враховуючи індивідуальні можливості і переваги учня. Як правило, ППЗ припускають засвоєння нової інформації за наявності зворотного зв'язку користувача з програмою [3;15].

2. Програмний засіб навчального призначення визначається нами як ПЗ, в якому відображається деяка наочна область, в тій чи іншій мірі реалізується технологія її вивчення,

забезпечуються умови для здійснення різних видів навчальної діяльності. Програмний засіб навчального призначення звичайно призначається для використання в навчально-виховному процесі, при підготовці, перепідготовці і підвищенні кваліфікації кадрів сфери освіти, в цілях розвитку особи навченого, інтенсифікації процесу навчання.

У контексті приведених визначень під підготовкою майбутніх учителів до використання програмних засобів у професійній діяльності ми розуміємо цілісний процес засвоєння та закріплення загально педагогічних і спеціальних знань, умінь та навичок, що являються необхідними для використання ними програмних засобів у майбутній професійній діяльності; результатом цього процесу вважається сформованість у студентів готовності до цієї діяльності.

При цьому готовність до використання програмних засобів у професійній діяльності – це комплексна характеристика особистості вчителя-професіонала, що володіє методикою і технологією навчання з використанням навчальних програмованих засобів. У свою чергу, характеристиками готовності до використання програмних засобів у професійній діяльності є знання, емоційно-особистісний апарат, загальні, логічні, пізнавальні, дидактичні, спеціальні (в галузі ЕОМ), й організаційно-управлінські уміння.

Суттєва характеристика досліджуваної якості особистості обумовлює сукупність її структурних компонентів – мотиваційного та процесуального. При цьому мотиваційний компонент готовності утворює основу для реалізації процесуального її компонента. Цей компонент включає систему мотивів, потреб і установок, найбільш важливим з яких являється професійно-педагогічний інтерес учителя до проблеми використання програмних засобів у професійній діяльності. Таким чином, критерієм мотиваційного компонента готовності виступає спрямованість на використання програмних засобів у професійній діяльності. Характерними показниками такої спрямованості являються усвідомлення студентами значущості результатів процесу використання програмних засобів навчального призначення та власної відповідальності в

цьому відношенні, бажання займатися цією діяльністю та прагнення до професійного самовдосконалення в цій сфері педагогічної праці.

У другому – процесуальному компоненті готовності майбутніх учителів до професійної діяльності з використання програмних засобів ми виділяємо 2 аспекти. Так, певний рівень знань, що розкривають теоретичні основи, методiku і технологію використання програмних засобів, ї представляють змістовний аспект процесуального компоненту, а наявність організаційних, комунікативних, конструктивно-моделюючих, проєктивних та дидактичних вмінь та навичок – операційний. У ролі критерію процесуального компоненту готовності майбутніх учителів до використання програмних засобів виступає здібність виконувати відповідну діяльність. Основними показниками цього критерію являються: поінформованість учителя щодо сутності програмних засобів та методиці їх використання, а також практичне оволодіння вчителем цією методикою.

І, нарешті, інтегральним критерієм готовності майбутніх учителів до використання програмних засобів у професійній діяльності є результативність цієї діяльності. Таким чином, показником цього критерію можливо вважати рівень сформованості готовності майбутніх учителів предметів гуманітарного циклу до використання програмних засобів у професійній діяльності.

Конкретизація сутності готовності майбутніх учителів до використання програмних засобів у професійній діяльності, виявлення особливостей її структури, що були проведені вище дозволяють удосконалювати технології підготовки студентів педвузів взагалі і до розглянутого виду діяльності зокрема. Тому майбутні дослідження доцільно спрямовувати на пошук оптимальних шляхів і засобів удосконалювання підготовки вчителя до використання програмних засобів у професійній діяльності.

Література

1. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психологические проблемы готовности к деятельности— М.:МГУ, 1976. — 175 с.
2. Ліненко А.Ф. Готовність майбутніх вчителів до педагогічної діяльності//Педагогіка і психологія.-1995.-№1. — с.125-133.
3. Современные информационные технологии в образовании: дидактические проблемы; перспективы использования: (Монографія) / НИИ шк. оборудования и техн. средств обучения АПН СССР; Сост.: И.В. Роберт. - М., 1994. — 158 с.

Н.Б.Грицай

ВИВЧЕННЯ МЕТОДИКИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ

С целью совершенствования подготовки будущих учителей к проведению внеклассной работы по биологии нами предлагается введение курса “Методика внеклассной работы по биологии”, а также выполнение практических и научно-исследовательских задач во время педагогической практики студентов в общеобразовательной школе.

We propose to introduce the course „Methods of teaching Biology out-of-class activity” and also fulfillment of practical and scientific research tasks during teaching practice of students in the secondary school with the aim to improve the future teachers’ preparing for holding of out-of-class activity in Biology.

Постановка проблеми. Реалізація нових концепцій навчання і виховання учнів середніх шкіл України зумовила нові вимоги до вчителя. На сьогоднішній день назріла необхідність підвищення якості підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності. Одним із компонентів професійної підготовки майбутніх учителів є формування в них педагогічних умінь і здібностей, тому їх всебічний розвиток неможливий без вивчення всіх напрямів і форм навчально-виховної роботи з учнями.